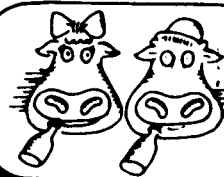

גידול

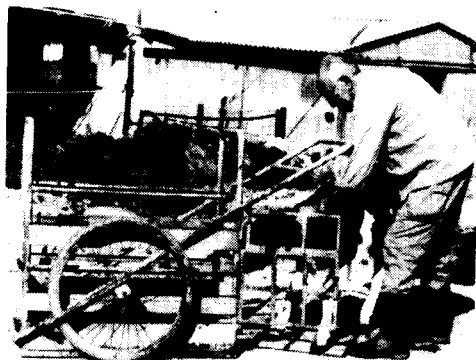
בעיני יונקים

שלמה דורי, יפעת

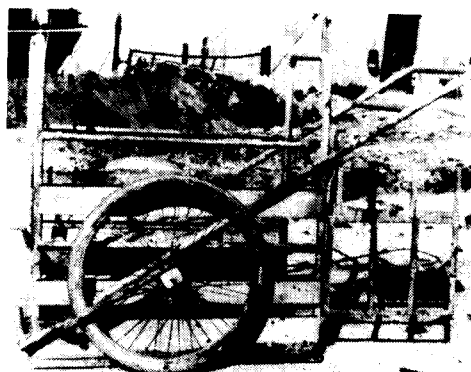
עגלה להעברת ולדות

העברת ולד, שמשקלו הוא 40 ק"ג, ממקום
ההמלטה לכלוב, היא בהחלט עבודה מאמצת

גם לרפתן צעיר וחזק, ובפרט שלפעמים המדובר
הוא לא בעגל אחד, אלא באחדים. רפתנים,
שאינם רוצים לעסוק ב"הרמת משקלות"

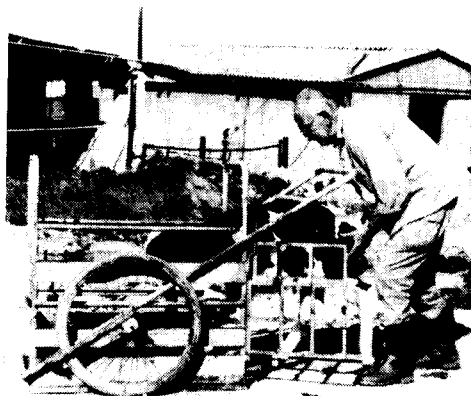
2. ... מוכנה להכנסת הוולד

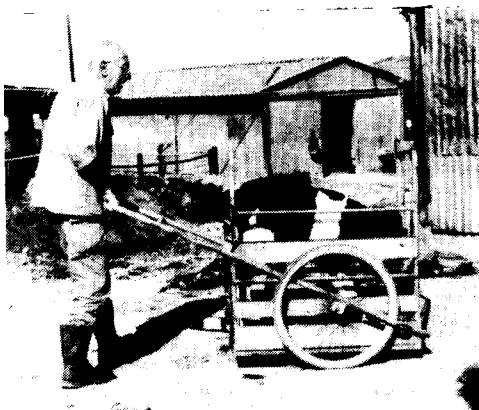
1. העגלה מורדת על הריצפה...

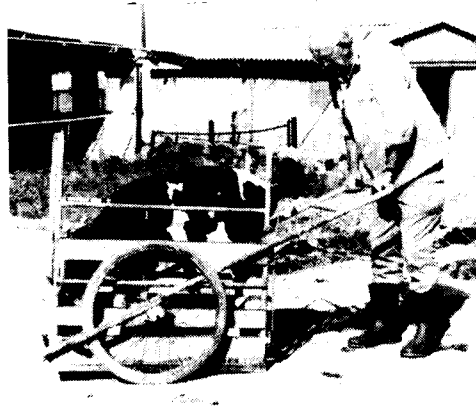
4. ... והדלת נסגרת

3. הוולד נכנס...

6. ...והולכים לדרך

5. לחיצה קלה על הידית להרמת העגלה...

(3) טיבו של הקולוסטרום, מבחינת עושרו בגמא-גלובולין, הנושא את הנוגדנים. שני התנאים הראשונים הם בידינו, התנאי השלישי קשה להערכה נכונה, בתנאי רפת רגילים.

לפני שנתיים התפרסמה ב-Hoard's Dairyman כתבה על היגרוֹמֶטֶר מכויל לתכולת גמא-גלובולין, בהתאם לשינוי המשקל הסגולי של הקולוסטרום.

המכשיר נקרא על ידי היצרנים בשם "קולוסטרומטר". הכיול מבוסס על העובדה, שעם עליית כמות הגמא-גלובולין בקולוסטרום עולה המשקל הסגולי שלו. לשם מדידה נוחה יוצקים את הקולוסטרום לתוך משורה ("מְנוֹרָה") בעלת קיבולת של 2 ליטר, ומכניסים את הקולוסטרומטר לתוך הנחל. יש להקפיד, שלא יהיה קצף על פני הקולוסטרום, כי זה מפריע לקריאה מדויקת. הקולוסטרומטר מראה את כמות הגמא-גלובולין במיליגרמים למיליליטר. ערכים מ"ס ועד 20.0 נחשבים לנמוכים, מ"ס 20.0 לבינוניים, ומ"ס 50.0 ועד 140.0 לגבוהים. לשם הקלת הקריאה, מסומנת הסקאלה על רקע צבעוני: הערכים הנמוכים בירוק, הבינוניים בצהוב ואילו הגבוהים באדום. ביפעת מדדנו את הערכים במרבית הפרות והמבכירות, אשר המליטו ממרץ 1982 ועד היום. בטבלה התוצאות מ"ס 490 מדידות (370

ופיתוח כושר פיזי בדרך זו, משתמשים בכלים שונים ומשונים – מריצות, אלונקות, ואף כף מעמיסה(!). שיטות אלו אינן נוחות, לא למוביל(ה) ולא למובל(ת).

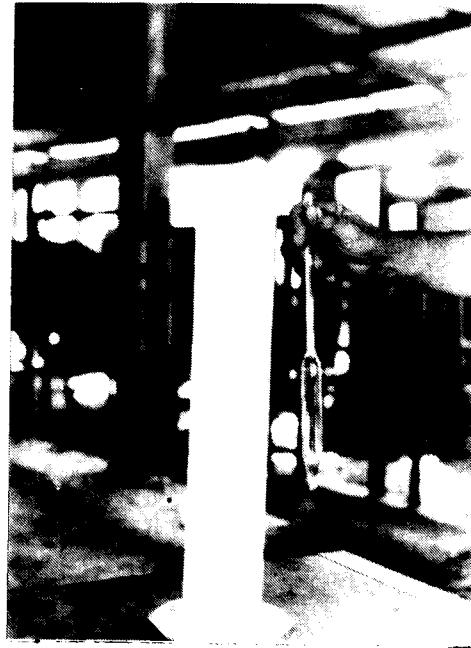
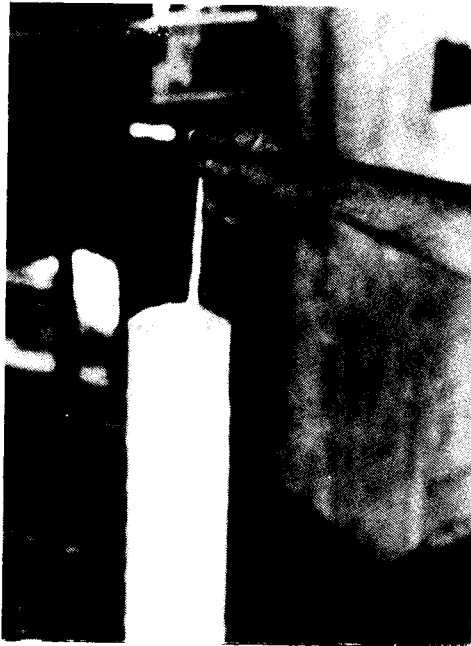
ביפעת בנינו עגלה להעברת ולדות, שהוכיחה את עצמה במשך הזמן. היא נבנתה לפי דוגמה של עגלות דומות, הנמכרות בארצות הברית. לעגלה שני גלגלי אופניים והיא מסוגלת להימצא בשני מצבים:

- (1) מצב העמסת הוולד, כשתחתית העגלה מונחת ישר על הרצפה.
 - (2) אחרי סגירת הדלתות היא מורמת בעזרת לחץ קל על הידית למצב של נסיעה.
- התמונות מדגימות את נוחיות השימוש בעגלה בשני המצבים.

קולוסטרומטר

רבות נכתב על חשיבותו וגורליותו של הקולוסטרום לרך הנולד. שלושה דברים קובעים את יעילותו של הקולוסטרום בהקניית חיסון לוולד:

- (1) זמן ההגמעה הראשונה חייב להיות סמוך ככל האפשר למועד היוולדו של העגל (עד שעתיים);
- (2) כמות הקולוסטרום בארוחה הראשונה (1.5–2 ליטר);

בדקנו גם באיזה קצב יורדת רמת הגמא-גלובולין בקולוסטריום מחליבה ראשונה לשניה ולשלישית. ידענו שירידה כזו אכן קיימת, אך הופתענו כמה היא מהירה. כתוצאה מהמדידה הסקנו את המסקנה המעשית, שערכו של הקולוסטריום הראשון עצום, ויש להגמיע בו מהר ככל האפשר, ומספר ארוחות ולא רק אחת. דוגמה אופיינית, אך בהחלט לא בודדת או יוצאת דופן, אני מביא מפרה מספר 547 אשר המליטה ב-25.10.82:

חליבה	גמא-גלובולין מיליגרם/מיליליטר
1	70.0 (גבוה)
2	30.0
3	5.0

אמינות הקולוסטרומטר לא נבדקה בארץ בשום מוסד מדעי. רצוי, שהמכון הווטרינרי יבצע את הבדיקות הדרושות, כי השימוש בכלי זה נוח ומעשי בהחלט בתנאי רפת רגילים. ☞

פרות, 120 מבכירות). המדובר הוא במדידות של הקולוסטריום הראשון בלבד.

גמא-גלובולין בקולוסטריום, יפעת

תכולה	פרות	מבכירות
גבוהה 140.0-50.0	185 (50%)	24 (20%)
בינונית 50.0-20.0	81 (22%)	18 (15%)
נמוכה 20.0-0	104 (28%)	78 (65%)

מתאמתת כאן העובדה אשר היתה ידועה, שקולוסטריום של פרות מבוגרות עשיר יותר בגמא-גלובולין מזה של מבכירות. ביפעת יש המלטות רצופות במשך כל השנה. אנו משתמשים בעיקר בקולוסטריום של פרות מבוגרות, רצוי מעורב משתיים או יותר פרות, ומגמיעים גם ולדות של מבכירות בקולוסטריום של פרות מבוגרות.

קולוסטריום של מבכירות יכול לשמש להגמעה שניה או שלישית.